

Vlaams
Parlement

vergadering **C32 – FIN3**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 19 oktober 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Erik Tack tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over een eventuele vervroegde terugbetaling van de door KBC aangegane lening bij de Vlaamse overheid - 223 (2009-2010)	
Voorstel van resolutie van de heren Dirk Van Mechelen, Sven Gatz en Sas van Rouveroy betreffende de aanwending van een deel van de meerwaarde van de KBC-steun voor de implementatie van een tweede fiscaal pact met de Vlaamse steden en gemeenten - 351 (2009-2010) - Nr. 1	3
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de werkzaamheden van de werkgroep Bijzondere Financieringswet - 244 (2010-2011)	15

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Interpellatie van de heer Erik Tack tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over een eventuele vervroegde terugbetaling van de door KBC aangegane lening bij de Vlaamse overheid - 223 (2009-2010)

Voorstel van resolutie van de heren Dirk Van Mechelen, Sven Gatz en Sas van Rouveroy betreffende de aanwending van een deel van de meerwaarde van de KBC-steun voor de implementatie van een tweede fiscaal pact met de Vlaamse steden en gemeenten - 351 (2009-2010) - Nr. 1

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Voorzitter, minister, collega's, een paar maanden geleden, op 7 augustus van dit jaar, las ik in De Morgen – een van de kwaliteitskranten van dit land – dat KBC-baas Jan Vanhevel niet van plan was de staatssteun die wij aan KBC hebben toegekend, zeer binnenkort terug te betalen. Hij had het over 2013. Hij bevestigde daarmee dat KBC zich zou houden aan het akkoord met Europa waarin staat dat tegen eind 2013 het grootste deel van de staatssteun moest worden terugbetaald. Hij ontkende dat er zou worden onderhandeld over een vervroegde terugbetaling of over een versoepeling van de terugbetalingsmodaliteiten.

Die uitspraak stond in contrast met een artikel van 20 augustus in De Tijd waarin stond dat KBC gesprekken aan het voeren was met de overheden en onderhandelde over de eerder gemaakte afspraken. Nog iets later, op 26 augustus, suggereerde De Tijd dat er daadwerkelijk gesprekken aan de gang zijn.

Iets later vernam ik dat verzekeraar AEGON aankondigde dat deze in ruil voor een vervroegde terugstorting van een deel van de staatssteun een korting kon bedingen bij het Nederlandse ministerie van Financiën. Daardoor zakte de heffing voor het betrokken bedrag van 50 percent naar 40 percent. Ook ING kon een lager bedrag bedingen.

Volgens De Tijd wordt er door bepaalde analisten op gewezen dat ook KBC een lagere boete zou proberen te bedingen. Tegen het eind van 2010 zou KBC immers ongeveer 8 miljard euro aan kapitaal op overschot hebben, wat meteen haar onderhandelingspositie zou versterken.

Nog enkele dagen later, op 28 augustus, meldde De Tijd dat volgens analisten van Rabobank een heronderhandeling van de terugbetalingsvoorwaarden van de 3,5 miljard euro ontvangen staatssteun, voor KBC een besparing van 1,1 miljard euro zou kunnen zijn. Bij hun berekening gingen ze uit van de korting die ING en AEGON in Nederland hadden gekregen op hun terugbetaling. Ze stellen verder dat als KBC eenzelfde korting zou krijgen als ING en AEGON, het slechts 19 percent zou moeten betalen in plaats van de aanvankelijk afgesproken 50 percent.

In het kader van de schuldpositie van Vlaanderen lijkt het mij 'not done' om ook maar enige korting te geven op de vooraf duidelijk onderhandelde bonus. Vlaanderen kan die centen maar al te goed gebruiken. Vergeten we bovendien niet dat KBC tot op heden – het zou dit jaar voor de eerste keer zijn – nog geen enkele euro intrest op die som heeft betaald. Als er geen dividend wordt uitbetaald door KBC, moet immers niets van de onderhandelde 8,5 percent rente worden betaald. Tot op heden heeft KBC met andere woorden een renteloze lening gekregen.

Minister, klopt het dat de Vlaamse Regering al gesprekken met KBC heeft gevoerd in verband met een vervroegde terugbetaling? Werd daarbij een eventuele korting op de bonus ter discussie gesteld? Overweegt de Vlaamse Regering, in navolging van het Nederlandse ministerie van Financiën, inderdaad een 'korting' toe te staan op de bonus van 1,75 miljard euro die KBC normaliter moet betalen bij de terugbetaling van de 3,5 miljard euro steun die haar destijds door de Vlaamse Regering werd toegezegd? Indien de Vlaamse Regering

inderdaad zou overwegen afstand te doen van een deel van de overeengekomen bonus, waarop is deze overweging dan gebaseerd? Is de Vlaamse Regering verplicht een dergelijk aanbod te aanvaarden? Op welke manier zou een korting van deze bonus voordelig kunnen zijn voor Vlaanderen? Staat deze mogelijkheid terdege vermeld in de met KBC aangegane overeenkomst?

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, minister, collega's, we gaan straks over het voorstel van resolutie praten. Ik wil niet in een als-danverhaal stappen, maar ik was verrast door commentaren die naar voren komen, waarbij wordt gesuggereerd dat er zou worden onderhandeld tussen de Vlaamse Regering en de KBC met betrekking tot de contractueel afgesproken deal die wij vorig jaar in januari in redelijk dramatische omstandigheden hebben moeten sluiten. Er was maar één hoofdbedoeling, namelijk burgers en ondernemingen vrijwaren van een financiële catastrofe door het mogelijk kapseizen van een van onze belangrijke en grote Vlaamse bankiers.

Het was een heroïsche en jammer genoeg ook historische nacht – ik herinner me nog de periode tussen woensdagavond 20 uur en de daaropvolgende morgen – waarbij we uiteindelijk hebben beslist om 3,5 miljard euro ter beschikking te stellen van KBC. We hadden op dat ogenblik al de reddingsoperatie met Dexia en Ethias achter de rug, waar we al onze beschikbare reserves en kasmiddelen voor ingezet hadden. Het sprak voor zich dat ook de vraag op tafel lag of we in het kapitaal van de bank zouden stappen of in een andere vorm de bank ter hulp zouden snellen.

U weet dat dat voorwerp van heel wat besprekingen is geweest. Er is ook over gerapporteerd in het parlement. Uiteindelijk is gekozen voor de fameuze formule van de 'perpetual loan', de eeuwigdurende lening, waarbij enkel KBC kan beslissen om terug te betalen en waarbij de Vlaamse overheid het niet kan opeisen. Dat was de voorwaarde om de 2 plus 1,5, dus de 3,5 miljard euro te kunnen inbrengen als kapitaal.

Dat is een succesvolle operatie geweest, waardoor we de bank hebben kunnen redden van een gevaarlijke situatie, maar vooral – want daar ging het over – waarbij we onze burgers en ondernemingen uit de wind hebben gezet en gezorgd hebben dat de spaartegoeden niet in gevaar kwamen.

Nu zitten we in een situatie dat dat kapitaal terugbetaald moet worden. Daar waren keiharde garanties over afgesproken. Er was gezegd dat KBC op die 3,5 miljard euro een bonus moest betalen van 50 percent, zegge en schrijve 1,750 miljard euro. Dat moet KBC terugbetalen bij een aflossing van haar schuld ten opzichte van Vlaanderen.

Daarom wil ik mee aansluiten bij de vraagsteller. Overweegt de Vlaamse Regering om deze voorwaarde, die op een moeilijk moment is gesteld en nogal wat verantwoordelijkheid en kopzorgen heeft meegebracht, te versoepelen? Zo ja, op welke basis en om welk redenen?

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Voorzitter, we hebben natuurlijk 'freedom of speech', maar ik snap dit niet goed. Bij de Septemberverklaring en eerder zijn al heel duidelijke uitspraken gedaan door de Vlaamse Regering over het hele KBC-verhaal. Ik heb in het verleden al eens gevraagd om een soort status quaestionis te krijgen, ook van Dexia.

Ik las zaterdag een heel interview in een overigens zeer aangename Franstalige krant, namelijk Le Soir, met de baas van Ethias. Ik heb nooit enig engagement van de regering gehoord dat in al de afspraken die indertijd zijn gemaakt toen ze de kapitaalsonderschrijving deed, er nu ineens een geweldige verandering komt. Ik begrijp niet vanwaar dat komt. Het is niet omdat er een klein bericht staat in een krant dat men dat hier moet verheffen tot allerlei speculaties die aanleiding geven tot een overheid die tegen KBC zou gaan zeggen: we gaan hier eens even uw schulden kwijtschelden. Ik begrijp die interpellatie niet goed. Het is gebaseerd op één of twee krantenberichten. Als er nu serieuze uitspraken waren gedaan door

de grote baas van de KBC, dan zou ik dat wel de moeite waard vinden, maar niet op basis van geruchten of een artikeltje in een krant die dan hier worden opgeblazen. Zeker na de serene behandeling door de vorige en deze regering van het KBC-dossier, vind ik dat een beetje merkwaardig.

De voorzitter: Ik heb de interpellatie geagendeerd en het Uitgebreid Bureau heeft ze goedgekeurd. In De Tijd wordt melding gemaakt van heronderhandeling door analisten van Rabobank enzovoort. Als dat niet het geval is, dan zullen we dat van de minister horen. Als dat in een financieel-economische krant staat die toch kwaliteit heeft, dan denk ik dat dat au sérieux moet worden genomen. Soms gaan geruchten een eigen leven leiden en kan dat in het parlement op een of andere manier worden ontkend. Het biedt ook de kans om daar eens van gedachten over te wisselen, want er is ook een voorstel van resolutie van Open Vld over. Daarom heb ik deze interpellatie positief geadviseerd bij het Bureau.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Iedereen mag hier een vraag stellen, mijnheer Peumans. Ik ben er ook zeker van dat de vraag op een goede manier door de minister zal worden beantwoord. De twijfel die eventueel is ontstaan door een krantenbericht, kan dan ook worden weggenomen. Het is deels de rol van commissievergaderingen dat ministers de puntjes op de i zetten. Ik sluit me aan bij de vraag. Het is goed dat de minister een duidelijk antwoord geeft. KBC krijgt enorm veel belangstelling, maar er zijn ook participaties in Ethias en Dexia en het zou interessant zijn om ook daarover een appreciatie van de minister te horen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Wat de kwaliteitskranten ook beweren, welke speculaties er ook de ronde mogen doen, zelf kan ik stellen dat er geen enkele bespreking met de KBC heeft plaatsgehad. Zo eenvoudig is mijn antwoord. Er is ook niet gesproken over verandering van voorwaarden, noch over verandering van de terugbetalingsmodaliteiten of de rentevoet. Er is niks veranderd, er is zelfs niets besproken. Er zijn geen vragen over gesteld. We hebben er als Vlaamse Regering geen standpunt over moeten innemen.

Als er zelfs geen vraag over gesteld is, is speculatie over mogelijke vragen uit den boze. De KBC is vrij om in één keer of in delen terug te betalen. Op het gedeelte dat wordt terugbetaald, blijft de voorwaarde van 150 percent gelden. Op wat niet wordt terugbetaald, blijft de filosofie dat als er een dividend wordt uitgekeerd, 8,5 percent op het openstaande deel van de perpetual loan wordt uitbetaald. Zo staat de situatie ervoor. Ik heb daar niets aan toe te voegen.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Dat is een klaar en duidelijk antwoord. Er is niet rond de pot gedraaid. Het is belangrijk om er een duidelijk antwoord op te krijgen. In Nederland bijvoorbeeld werd er niet gespeculeerd, maar zijn er daadwerkelijk nieuwe afspraken gemaakt. De vraag was dus niet zo banaal. Het is goed dat er klare wijn is geschonken. Ik hoop dat u als verdediger van Vlaanderen en de Vlaamse financiën, ook in de toekomst er niet op zult terugkomen en bij de beslissing blijft die destijds is getroffen, namelijk de terugbetaling aan 150 percent.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Het voordeel van korte antwoorden is dat ze duidelijk zijn. Ik heb de term sheet van 22 januari 2009 eens opgezocht. Het betreft een verregaand contract tussen Vlaanderen en de KBC, afgesloten in zeer moeilijke omstandigheden. Het gaat niet zozeer om het interview of de aankondiging in De Tijd. Ik kan me vergissen, maar men beseft meer dan ooit de ernst van de afspraken die ze bevatten.

Ik ben het met de heer Peumans volledig eens. We moeten niet speculeren. Onze vraag was alleen of we ons aan de afspraken van de term sheet zouden houden, mocht morgen de vraag

worden gesteld. Ik heb nu begrepen dat het om een contract gaat waar niet van wordt afgeweken.

Minister, u schrijft in de begroting 2011 voor de eerste keer 8,5 percent renteopbrengst in op 3,5 miljard euro. Dat is een gigantisch bedrag. We hopen echt dat het bedrag ook binnenkomt. Dat betekent toch dat u signalen hebt ontvangen dat men in 2011 een dividend gaat uitkeren. Als dat bedrag niet zou binnenkomen, rammelt uw begroting 2011 bij voorbaat.

De KBC zal dus rente moeten betalen en vanaf dat ogenblik zal de molensteen van 3,5 miljard plus 1,750 miljard bijzonder zwaar doorwegen op de bank. We hebben het zeker goed voor met deze financiële instelling, net als met Dexia en Ethias. De vraag is of de regering op dit ogenblik helemaal niet spreekt met Ethias, Dexia of de KBC over de situatie waarin zij terecht zijn gekomen en waarin Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid heeft opgenomen.

Ik sluit me aan bij het verzoek van de voorzitter van het parlement om na te gaan of wij van de Vlaamse Regering of van de drie betrokken actoren een toelichting kunnen krijgen over de manier waarop zij met de Vlaamse participatie – dat zijn toch miljarden euro's – wensen om te gaan. Men mag van een beursgenoteerd verwachten dat zij aan het parlement daarvan een transparante planning laten geworden.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: De vraag was of er besprekingen hebben plaatsgevonden over andere terms dan die die de regering had afgesproken. Ik heb klaar en duidelijk geantwoord dat er geen besprekingen hebben plaatsgevonden.

Ik wil hier niet speculeren of vooruitlopen op eventuele vragen. Daar begin ik niet aan. U vroeg me of ik zou ingaan op een eventuele vraag. Dat is pure speculatie.

De heer Dirk Van Mechelen: De vraag was of we ons aan de term sheets zouden houden.

Minister Philippe Muyters: Ik heb geen reden om vandaag een andere houding aan te nemen. Ik heb daar geen enkele vraag over ontvangen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: De vraag van de heer Van Mechelen was, begreep ik, of u zich aan de term sheet zou houden.

Minister Philippe Muyters: Ik heb geen enkele vraag gekregen, dus moet ik er niet over spreken. De term sheet bestaat en is rechtsgeldig. Ik ga niet in op enigerlei vormen van speculatie.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Ik stel voor het daarover te hebben bij de regeling van de werkzaamheden. Ik lees in de krant allerlei verhalen over Ethias. Ik zie dan een schema, waarbij 25 percent plus 1 aandeel eigendom is van de Vlaamse overheid, de Waalse overheid en de federale overheid. De dag nadien lees ik dan weer onrustwekkende zaken over het afbouwen van Dexia in België. Ooit was Dexia dé bank van alle gemeenten en provincies. Het was een bank waarin we, als lokale mandatarissen, heel veel vertrouwen hadden. Het zou toch goed zijn eens een stand van zaken te krijgen. Ik vind niet dat ik dat via de krant moet vernemen. Ik vind dat ik dat mag vernemen hetzij via de minister, hetzij via de betrokken instellingen zelf. Men moet hier geen vertrouwelijke mededelingen doen. Ik wil gewoon weten waar we op dit ogenblik staan.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Voorzitter, het is een interessante vraag. Ik heb die in de plenaire vergadering ook al een paar keer gesteld als het gaat over de strategie. De laatste opmerking van de heer Peumans is ook belangrijk. Ik hoor hier zeggen dat het geen probleem kan zijn dat een beursgenoteerd bedrijf een toelichting komt geven in het parlement. Daarover is er al

redelijk wat discussie geweest in de verschillende parlementen in dit land, omdat ze allemaal wel aandeelhouder zijn van een paar van die instellingen. Bij wet moet een beursgenoteerde instelling aan alle aandeelhouders tegelijk de informatie verstrekken. Daar bestaan strikte regels voor. Er zijn ook beperkingen. In het verleden werden al onzalige discussies gevoerd met autoriteiten die over informatie beschikten en over de gevolgen die dat kan hebben.

Er zijn al een aantal uiteenzettingen geweest van die instellingen in de verschillende parlementen. Ik hoor hier een aantal vragen stellen alsof dat nog nooit het geval is geweest. Het zou misschien interessant zijn als de commissie de vroegere discussies van de instellingen met de parlementen ook opneemt. Die zijn in de meeste gevallen publiek beschikbaar.

De voorzitter: Voor de verkiezingen was er nog een gemengde commissie van Kamer en Senaat over de bankcrisis en over de financiële controle. Daar bestaan verslagen over.

De heer John Crombez: Voorzitter, daarnet ging het over Ethias en de hele constructie van verandering. Die is zeer uitvoerig op dat forum uiteengezet. Dat staat ook op papier. Het zou voor deze commissie interessant zijn als we dat eens inkijken.

De voorzitter: Als er initiatieven zijn, dan moeten die maar worden ingediend. De minister stelt hier dat er geen onderhandelingen gevoerd worden, dat de voorwaarden onveranderd zijn. Als we die banken vragen stellen, moeten we weten of we dat wel kunnen doen. Bovendien zijn er uiteindelijk geen nieuwe elementen, tenzij de interne bankpolitiek, de mate waarin ze al dan niet voor die terugbetalingen kunnen zorgen, de prognoses over hun dividenden enzovoort. De vraag is of dat het voorwerp is van de discussie in deze commissie. Als parlement moeten we nagaan of bepaalde contracten die de overheid heeft afgesloten, worden uitgevoerd, nageleefd. Een andere zaak is wat er met dat geld moet gebeuren eens het naar hier komt. De vraag van Open Vld is waaraan we die som besteden. Dat is een andere geschiedenis. Maar ik vraag me af of we als aandeelhouder of leningverstrekker over die perpetual loans of participaties een debat moeten voeren met de betrokkenen. In Kamer en Senaat was er een daarvoor speciaal opgerichte commissie, de opvolgingscommissie, die besloten vergaderingen heeft gehouden. De Nationale Bank, de Bankcommissie, internationale experts werden daar gehoord. We moeten eens nagaan of het relevant is die banken hier te horen en wat de finaliteit is. Want een parlement dient niet om bankinstellingen te controleren. De Vlaamse Regering heeft bepaalde contracten afgesloten. De vraag is of die al dan niet worden nageleefd. Dat is de kern van onze controletaak.

De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, beter dan wie ook besef ik het delicate karakter van een beursgenoteerde onderneming. Ik zie dat de beginslide voor het debat dat we straks zullen voeren, is geprojecteerd. De titel ervan is: 'Kas-, schuld- en waarborgrapport 2009 van de Vlaamse Regering'. Wat zullen we daarin lezen? Dat Vlaanderen, dat eind 2008 schuldenvrij was, opnieuw zware schulden heeft net wegens die banken. Voor Ethias en Dexia hebben we onze kas leeggehaald. Voor KBC hebben we het EMTN-programma (Euro Medium Term Note) opgezet. Maar hier zijn de zaken onlosmakelijk met elkaar verbonden. De inzet van Vlaamse middelen om die financiële instellingen te redden, weegt natuurlijk enorm zwaar door op onze kas- en schuldpositie. Ik vind het dan ook niet ongeoorloofd om daarover met de stakeholders tenminste een gesprek te voeren, vanzelfsprekend onder de formule die u, als voorzitter, in uw wijsheid aan ons zult voorstellen.

De voorzitter: De voorstellen over het benaderen van het probleem moeten van de fracties komen. Dan kunnen we nagaan hoe we dat punt al dan niet agenderen. Ik voel me niet gemachtigd om hierover voorstellen te doen.

De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Minister, kunt u me een kopie bezorgen van die overeenkomst met KBC?

Minister Philippe Muylers: Ik weet niet of dat valt onder openbaarheid van gegevens. Ik zal nakijken of dat wel of niet gegeven kan worden.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: De reden waarom ik gevraagd heb om de bespreking van het voorstel van resolutie te koppelen aan de interpellatie is dat de Vlaamse Regering voor de eerste keer weer intrestopbrengsten inschrijft in de begroting 2011. We gaan de kans krijgen om daarover lang van gedachten te wisselen. We hebben dit voorstel van resolutie heel uitvoerig besproken op 30 maart 2010. Ik ga dat debat niet opnieuw voeren, maar ik wil wel, voorzitter, dat het Vlaams Parlement en de commissie Financiën en Begroting zich bij voorbaat uitspreken wat men met dat geld gaat doen, gelet op het feit dat men opnieuw dividenden gaat uitkeren in 2011, want anders schrijft men dat geld niet in.

Men heeft twee stromen. Men heeft wat nu binnenkomt in de vorm van een rentevergoeding. Dat gaat om substantiële bedragen die mee in de begroting worden opgenomen en die niet gebruikt worden voor schuldafbouw, maar die gewoon beleidsmatig worden meegenomen. Ik zou even moeten checken wat de interestrating is die we betalen op de EMTN-lening, maar ik neem aan dat de minister dat kan meedelen, want de closing is gebeurd in de tweede helft van 2009. Er is het verschil tussen de marktinterest die we betalen op de 3,5 miljard euro en het surplus dat we nu gaan trekken aan de hand van 8,5 percent. Dat percentage ligt vast en dat gaat ongeveer een verschil zijn tussen de 5 en 6 percent netto op 3,5 miljard euro. Ik stel me de vraag waarvoor dat geld nu wordt gebruikt. Het voorstel van resolutie zegt dat het Vlaams Parlement de spelregels dient te bepalen met betrekking tot de cash die we hebben moeten gaan lenen, zoals dat gebeurt in andere landen, waar dat zelfs in de Grondwet verankerd staat. We zijn 3,5 miljard gaan lenen met een EMTN-programma. Dat staat straks in het kas-, schuld- en waarborgrapport van de Vlaamse Regering. Er komt nu geld binnen. Men zou kunnen zeggen dat we het verschil tussen de marktrente en de 8,5 percent bijvoorbeeld gebruiken voor schuldafbouw.

Ik onderhandel niet met de Europese Commissie, maar ik neem aan dat u dat wel doet. Daar wordt 2013-2014 naar voren geschoven als een soort vervalltermijn om dit soort uitzonderlijk toegestane verkapte staatssteun terug te betalen. Ik denk dat niemand er nog aan twijfelt na de rechtzetting door de minister dat de 3,5 miljard van het basisbedrag integraal dient voor schuldafbouw. Dan is de vraag waar men de bonus van 50 procent of 1,75 miljard voor gaat gebruiken. Ons voorstel is heel duidelijk om de 1,75 miljard integraal te gebruiken voor schuldafbouw op twee niveaus, waarbij de ene helft van die bonus een ESR-neutrale aanrekening is, namelijk 875 miljoen extra aflossing van de Vlaamse overheidsschuld waardoor we een stukje van het ESR-tekort in 2009 en 2010 kunnen dichten, en we de andere helft, 875 miljoen euro, kunnen gebruiken voor een tweede schuldovernameactie bij de gemeenten.

Wat is het probleem, minister? Er zijn hier nogal wat mensen met lokale verantwoordelijkheden, burgemeesters en schepenen. We zijn allemaal bezig met de begrotingen voor 2011 en meerjarenprogramma's. Als ik zie wat er bijvoorbeeld met de Eliaheffing gebeurt, wordt het er voor de gemeentebesturen niet gemakkelijker op.

Als Vlaanderen in de situatie komt dat het die bonus van 1,75 miljard euro zou kunnen innen – we spreken hier over 2013-2014 en we zijn meerjarenprogramma's aan het maken voor 5 jaar – dan zou ons dat een perspectief kunnen geven. Dan komen we tot het beleidsmatige aspect om uiteindelijk een deal te maken met de gemeenten om hun belastingen niet te gaan verhogen, daar waar er substantieel minder inkomsten zijn, niet het minst door een dalende opbrengst van de personenbelasting. De instructies, voorzitter, zijn vorige week in de bus gevallen. We krijgen ook instructies in verband met de bijzondere compensatie voor de Eliaheffing, dat we die moeten schrappen. Dat gaat over honderdduizenden euro's voor een kleine gemeente.

Vandaar dat we heel duidelijk stellen dat het perspectief van een tweede schuldovername-operatie een structurele verademing zou zijn voor de gemeentebesturen, die vandaag ook geconfronteerd worden met de nieuwe uitdaging van de bijkomende pijler die ze moeten opbouwen voor de pensioenen van de contractuele ambtenaren. Het gaat om een principiële uitspraak. Als het er niet is, moeten we het niet toepassen. Maar als het er wel is, hebben wij als Vlaams Parlement mee de wijze bepaald waarop de Vlaamse Regering met deze gelden moet omspringen. Dat is de diepere betekenis van ons voorstel van resolutie.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik steun de vraag van de heer Van Mechelen om hier een debat over de principes te voeren. Minister, u hebt al een paar keer aangekondigd dat we de principiële beslissing zouden nemen naar aanleiding van de bespreking van de meerjarenbegroting. Het feit dat er onzekerheid is over het moment van de terugbetaling, is geen argument om de discussie nu niet aan te vatten.

Mijn fractie volgt het standpunt van Open Vld. We moeten de betalingen van KBC maximaal gebruiken voor de terugbetaling van de Vlaamse schuld. In het verleden hebben we altijd gepleit voor de afbouw van de Vlaamse directe schuld. We staan zeker niet weigerachtig tegenover dit voorstel van resolutie. Lokale schulden zijn schulden die ook door de Vlaamse belastingbetaler moeten worden terugbetaald. Het Open Vld-voorstel gaat gepaard met een tweede fiscaal pact.

We moeten eerst even terugkijken naar het eerste fiscaal pact. Aan een dergelijke genereuze operatie van 875 miljoen kunnen wel wat voorwaarden worden gekoppeld. In het verleden waren er twee voorwaarden gekoppeld aan de schuldafbouw van de gemeenten. Ten eerste moesten de gemeenten beloven om geen extra belastingen te innen. Ten tweede moesten de gemeentelijke belastingen transparanter worden. Over het eerste punt zijn er geen problemen. De meeste gemeenten hebben zich aan de afspraak gehouden om geen bijkomende belasting te heffen. Maar er is niet tegemoetgekomen aan de vraag om de gemeentelijke belastingen te rationaliseren en transparanter te maken.

U wijst er zelf op. In uw beleidsnota stelt u dat heel wat lokale belastingen niet langer van deze tijd zijn en meer administratieve kosten met zich meebrengen dan dat ze inkomsten opleveren. Het steunpunt heeft daar al een studie aan gewijd. Vergeleken met het buitenland, zijn wij het land met de meeste lokale belastingen. In Frankrijk zijn er dat maar vier. Ook in het groenboek wordt de vraag gesteld naar rationalisering en vereenvoudiging van het aantal en de soorten lokale belastingen.

Als u het voorstel van resolutie van Open Vld gunstig gezind bent, zult u op zijn minst dat tweede aspect in een nieuw lokaal fiscaal pact meer moeten benadrukken. In het verleden hadden we de hefboom om de lokale fiscaliteit te sturen zonder afbreuk te doen aan de lokale fiscale autonomie. Die staat uiteraard buiten kijf. Er moet iets staan tegenover de inspanning die we leveren.

In het voorstel van resolutie van de heer Van Mechelen vind ik punt 5 wat te vaag: “Het beleid voort te zetten naar een bedrijfsvriendelijke fiscaliteit.” We zouden wat concreter kunnen zijn en duidelijk zeggen wat we precies verwachten van de vermindering van de lokale lasten. Het is ongelooflijk hoe inventief gemeenten kunnen zijn. Minister, u kunt daartoe de juiste voorzet geven.

De voorzitter: We moeten de discussie nu niet opnieuw voeren. Het voorlopig verslag van de eerdere besprekingen is rondgedeeld. De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Ik ben al 28 jaar lokaal mandataris en verantwoordelijk voor de gemeentelijke financiën. Over de transparantie van de belastingen van de lokale besturen kunnen we kort zijn. Er zijn twee grote belastingen, de rest zijn peanuts. Dat zijn de aanvullende personenbelastingen en de onroerende voorheffing.

Mijnheer Vereeck, u hoeft een oude vos zijn streken niet te leren. Ik maak dat al 28 jaar mee. Buiten de twee belangrijke belastingen gaat het over peanuts. Ik denk bijvoorbeeld aan het al dan niet afschaffen van de huisvuilbelasting. Wat de zogenaamde bedrijfsbelasting betreft, is de lijst van de VVSG duidelijk. Er zijn gemeenten die met een aantal beperkte belastingen ontzettend veel belastingen optrekken. Voorts gaat het allemaal om peanuts die relatief onbelangrijk zijn.

Wat de Eliacompensatie betreft, is al jaren geleden aangekondigd dat de Vlaamse Regering heeft beslist dat die tot 2010 zou lopen. Daarna is het afgelopen. Dat heb ik goed begrepen.

Wat het beleid van de lokale besturen betreft, heb ik mijn standpunt vorige keer in de discussie met de heer van Rouveroi al verduidelijkt. Wie een goed beleid heeft gevoerd, wordt beloond. De gemeenten die een slecht financieel beleid hebben gevoerd, worden gestraft. De Vlaamse overheid heeft andere prioriteiten dan een cadeau uit te delen aan de gemeenten. 100 euro uitdelen per inwoner was een aangenaam cadeau, maar de operatie weer uitvoeren, gaat in tegen het devies dat alom moet worden bespaard.

De Vlaamse overheid kan beter haar centen aan innovatie en wetenschapsbeleid besteden. De lokale autonomie moet ten volle spelen. Het is de verantwoordelijkheid van de lokale gemeenten om hun centen binnen te krijgen en ze goed te besteden. Er is geen tweede operatie nodig, de Vlaamse overheid heeft andere prioriteiten. We steunen dit voorstel van resolutie dus niet.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Ik deel de zorg over de financiële situatie van de gemeenten die in het voorstel van resolutie naar voren komt. Er mag gerust geld naartoe gaan, maar niet via een algemene operatie. Het gevoerde financiële beleid is heel divers. Er kunnen verschillende parameters worden ingezet zoals de gehanteerde belastingen. Ik ben dus geen voorstander van een algemeen fiscaal pact zoals de vorige keer.

Op de schuldafbouw wordt ook gefocust in het voorstel van resolutie. Ik stel vast dat door het gevoerde beleid er in tal van domeinen te weinig wordt geïnvesteerd. Bij de Septemberverklaring heb ik het ook al aangehaald. Andere landen investeren hoge bedragen in hun economie. Wij zijn op dat vlak zeker geen koploper, eerder een volger. Daar moet geld naartoe gaan.

Door het huidige beleid hebben er nog al wat verenigingen uit het middenveld het moeilijk. Moeten daar dan niet meer middelen naartoe gaan?

Ik volg de stelling niet dat dit geld naar schuldafbouw moet gaan. Ik steun dit voorstel van resolutie dus niet.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Vlaanderen staat voor allerlei maatschappelijke, budgettaire uitdagingen, ook op het vlak van de schuldafflossing. De Vlaamse Regering zal daar ongetwijfeld een keuze in maken. De gemeenten hebben er geen behoefte aan om betutteld te worden in hun fiscaliteit. Dat is niet nodig. Een jobbeweging waarbij om de zoveel tijd een beweging op gang komt die dan weer stilvalt, is voor de gemeenten geen goede zaak. Gemeenten hebben behoefte aan stabiliteit, aan voorzienbare inkomsten en uitgaven. Dat komt de gemeentefinanciën op termijn het meeste ten goede.

De voorzitter: De heer van Rouveroi heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroi: Ik dank de heer Vereeck voor zijn steun aan onze resolutie. Ik verzet me wel tegen de sfeer die hij creëert, als het gaat over de fiscale autonomie van steden en gemeenten. Hij beschrijft steden en gemeenten bijna als fiscale hooligans. Dat is zeker niet het geval. Ik sluit me dan ook aan bij wat de heer Peumans daarnet zei. 8 percent van de totale fiscale druk is in België te wijten aan steden en gemeenten. 1 percent daarvan is toe te

wijzen aan bedrijfsbelastingen. 80 percent van de gemeentelijke ontvangsten komen uit de personenbelasting en de onroerende voorheffing.

Het gaat om de marge. U spreekt uzelf tegen als u stelt, mijnheer Vereeck, dat u alle respect hebt voor de fiscale autonomie van de steden en gemeenten, maar tegelijk een aanklacht formuleert tegen de diversiteit van de fiscaliteit. Het is het een of het ander. Ofwel wordt de fiscale autonomie ingeperkt en de diversiteit teruggedroefd, ofwel respecteert men de autonomie en ontstaat er diversiteit. De diversiteit kan ook leiden tot een nutteloze last in hoofde van de bedrijven. Standaardisering is mogelijk in bijvoorbeeld de aard waarop de belasting wordt gevestigd en de wijze waarop men daarmee omgaat.

Het vastleggen van een belastbare basis en een belastbare aanslag, hoort tot de fiscale autonomie. Het feit dat steden en gemeenten er creatief mee omspringen als het om bedrijfsbelasting gaat, is het gevolg van de vaststelling dat steden en gemeenten in Vlaanderen geen aandeel hebben in de vennootschapsbelasting. Dat is bijvoorbeeld wel het geval in Duitsland waar dat gebeurt zonder verhoging van de druk op de vennootschappen. Het aandeel betreft dus de bestaande belastingvoet. Een ‘Gewerbsteuer’-systeem zou voor steden en gemeenten zeker een oplossing kunnen zijn en een aansporing kunnen betekenen om te wieden in hun fiscaliteit voor bedrijven.

Mijn laatste bedenking betreft de schuldaflissing. Er is een pleidooi gehouden om de gelden te besteden aan bijvoorbeeld innovatie. Heel wat sectoren schreeuwen om bijkomend geld. Dat kan niet worden gevonden in de aflossing van de lening die de KBC bij ons heeft aangegaan. De minister bevestigt dat ook. De Maastrichtnorm inzake de schuldratio bedraagt 60 percent en de Maastrichtnorm inzake het begrotingstekort 3 percent. Deze normen zijn nog altijd geldig.

Op dit ogenblik scoren we nog altijd slecht. We zitten met een begrotingstekort van 4,8 percent. Het is de bedoeling dat België tegen 2015 zijn begrotingstekort tot 3 percent zal hebben teruggedroefd. Over de schuldratio hoor ik weinig. Dat is vandaag 100 percent in plaats van 60 percent. Daar moeten beide entiteiten, België en Vlaanderen, ook werk van maken. Vlaanderen, de steden en gemeenten, of entiteit 2, moeten daar werk van maken door het Open Vld-voorstel te steunen. Dan wordt er aan schuldafbouw gedaan op beide niveaus en wordt er ook iets nuttigs gedaan voor de steden en gemeenten.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: We hebben de discussie 6 à 7 maanden geleden ook al eens gevoerd.

We kunnen in deze commissie wel principiële keuzes maken. Maar dat neemt niet weg – en het gebeurt heel zelden en vanuit de oppositie waarschuwt men er altijd voor – dat we moeten opletten om geen geld uit te geven dat we nog niet hebben. Het KBC-geld komt misschien pas in 2012, 2013 of 2014 op tafel. Het is altijd leuk om daar in het parlement over te discussiëren in 2010, maar we zijn bezig over geld dat we nog niet hebben. Dat moeten we toch nog eens onderstrepen.

We zijn ook blij dat de minister heeft gezegd dat hij het basisbedrag van 3,5 miljard euro aan schuldafbouw zal besteden, maar wat doen we met de bonus? Er zijn twee mogelijkheden. We kunnen hem besteden aan eenmalige uitgaven. Mijnheer Watteuw, u smijt alles op één hoop. Als u het hebt over innovatie en welzijn, dan hebt u het over recurrente uitgaven. 1,75 miljard euro kunnen we één keer besteden aan eenmalige uitgaven en eenmalige investeringen. Het zou fout zijn om een geldstroom of een geldmechanisme in gang te zetten dat elk jaar geld zou kosten. Laat ons goed het onderscheid maken tussen eenmalige investeringsuitgaven of kapitaalsuitgaven en tussen recurrente geldstromen, waarvoor we moeten oppassen.

Met die 1,75 miljard euro kunnen we natuurlijk ook aan schuldafbouw doen. Er zijn dan twee mogelijkheden. Er is de mogelijkheid om de directe schuld in Vlaanderen af te bouwen of om het geld, zoals Open Vld voorstelt, te gebruiken via de gemeenten. Ik moet eerlijk zeggen dat er ook een aantal argumenten zijn om het via de lokale besturen te laten verlopen. We hebben ze daarnet gehoord: ook lokale besturen hebben het niet gemakkelijk. We mogen ook niet vergeten dat lokale besturen voor zowat 50 percent van de publieke investeringen verantwoordelijk zijn. Dat zijn geen peanuts. Dat is evenveel als de federale en de Vlaamse overheid samen investeren. Ons land scoort al relatief laag. Als we de Europese tabel nemen en we bekijken het percentage van het bruto binnenlands product (bbp) dat aan openbare investeringen wordt besteed, dan scoren we laag. Dat merken we ook aan bepaalde infrastructuur. Het zou jammer zijn dat de dynamiek die nu bij de lokale besturen zit, opdroogt. Vanuit het Vlaamse niveau moeten we daar voldoende aandacht voor hebben.

Daarnaast is er ook de ESR-problematiek. Minister Bourgeois heeft vorige week gezegd dat het nog een tijdje kan duren en dat de lokale besturen de tijd krijgen om de overstap naar de ESR-boekhouding te maken. Wellicht zijn er ook creatieve constructies mogelijk. Minister, ik denk toch ook dat de Vlaamse Regering dit scherp in het oog moet houden want ik denk niet dat de Vlaamse Regering en het Vlaamse niveau gediend zijn met een aarzeling in de publieke investeringen op het lokale niveau. Ik zou willen vragen om die eerder boekhoudkundige behoeften en noodzakelijkheden in het oog te houden.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Voorzitter, minister, ik wil mijn erkentelijkheid betuigen voor het feit dat de collega's van Rouveroijs en Peumans het debat over de lokale fiscaliteit en de autonomie daarvan een beetje in een eerlijker perspectief hebben geplaatst. Er wordt maar al te gemakkelijk flauw over gedaan.

Ik zou ook even terug willen naar de basis van het debat, namelijk de begroting. We hebben het terecht over het lokaal fiscaal pact gehad, maar, aansluitend bij de vorige spreker, vind ik ook iets raars aan het debat. Men zegt dat men die inkomsten in eerste instantie wel moet inschrijven, ook al zijn ze niet helemaal zeker. Ik vind dat raar, ook al komt ze van een oud-minister van Begroting die ik zeker respecteer. Een begroting is niet opgemaakt uit zekerheden. Dat is niet zo voor de ontvangsten en dat is niet zo voor de inkomsten. Er is geen enkele begroting die uit zekerheden is opgemaakt.

Als het bijvoorbeeld gaat over de gewestelijke belastingen, dan maakt men een raming van de meest waarschijnlijke inkomsten. Als er uitgaven worden ingeschreven, dan gaat het over ramingen van de meest waarschijnlijke grootte van de uitgaven. Als het principe zou moeten zijn dat je alleen zekerheden van inkomsten en uitgaven inschrijft, dan krijg je een begroting die nog nooit gezien is. Dat geldt hier ook. Als de regering inkomsten inschrijft, dan beschouwt ze dat als zeer waarschijnlijke inkomsten. Dat is het principe: ze beschouwt die niet als een zekerheid, want dat kan gewoon niet.

Hetzelfde principe geldt voor mij voor de bestemming van een uitgave. Als het het beginprincipe is dat die inkomsten niet helemaal zeker zijn – en waarschijnlijk is dat nog waar ook, want tegenwoordig kan je van de banken weinig zekerheden vragen –, dan vind ik het al helemaal vreemd om nu een discussie te hebben over de vastlegging en de kadering van de uitgaven omdat precies een regering op elk moment zijn begrotingsstaat moet maken, bij een opmaak, bij controles enzovoort. Voorafnames doen van inkomsten die op een bepaald moment zullen binnenkomen en daarvan zeggen wat de uitgaven zullen zijn, is slecht beheer van een kas. Niemand weet op dat moment waarmee die regering wordt geconfronteerd om die begroting op te maken en die begrotingscontrole te doen.

Het is niet nieuw wat ik zeg. Ik heb dat al eerder gezegd. Ik blijf het een heel vreemde discussie vinden die voor mij helemaal indruist tegen het normale beheer van een begroting.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Voorzitter, op zich hebben wij niets tegen het feit dat de 1,75 miljard euro bonus hoofdzakelijk voor schuldafbouw zou worden gebruikt. De vraag is natuurlijk of we de schuldafbouw moeten delen met de lokale overheden. Ik denk dat er een paar zaken op één hoop worden gegooid.

Er wordt verwezen naar het lokaal pact van een paar jaar geleden, maar nu is het wel een andere situatie. Een paar jaar geleden waren er overschotten op de Vlaamse begroting, de afgelopen jaren was dat niet zo. Er wordt verwacht dat er in 2011 een begroting in evenwicht zal zijn, maar we weten dat nog niet. De rekening is nog niet binnen. Er kunnen nog altijd onverwachte zaken gebeuren. Bovendien wordt er gesproken over een terugbetaling in 2013 of 2014. De heer Van Mechelen heeft het woord ‘onverwijld’ gebruikt. We weten intussen allemaal wat dat woord kan betekenen. Wie zegt er met zekerheid dat het 2013 of 2014 zal worden? Wij weten ook nog niet hoe de financiële toestand van Vlaanderen er over 3 of 4 jaar uit zal zien. Een paar jaar voor de bankencrisis had niemand voorspeld dat we in de situatie van de 2 voorbije jaren zouden komen. Niemand had dat van tevoren ingeschat. We kunnen nu ook niet inschatten hoe het over 3 of 4 jaar zal zijn.

Een paar jaar geleden was er een fiscaal pact van iets meer dan 600 miljoen euro. Nu gaat het al over 875 miljoen euro. Dat is nog een stuk meer. Heel wat mensen van ons hebben een dubbel petje op: een petje hier en een petje op het lokale niveau. We worden geacht om hier de beste beslissing te nemen. Nu al principieel vastleggen wat er met die centen moet gebeuren, is volgens ons een schot voor de boeg. We kunnen beter wachten en afwachten hoe de toestand zich zal aandienen wanneer de gelden er zijn.

Ten slotte, is het wel een goed signaal om op recurrente basis geld aan de lokale overheden te geven? Op zich heb ik daar niets op tegen, maar als de gemeenten erop beginnen te rekenen dat het manna af en toe eens uit de hemel valt, dan zou dat misschien een signaal kunnen geven dat men toch niet zo zuinig moet besturen omdat Vlaanderen er altijd is en wel te hulp zal komen. Misschien moeten we toch voorzichtig zijn met zo’n transactie.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, ik voel me aangesproken door de reacties van collega’s Peumans, van Rouveroi en Crombez.

Als ik collega’s Peumans en van Rouveroi goed beluister, dan zeggen ze dat het eigenlijk niet zo’n probleem is: 80 percent van de opbrengsten komt eigenlijk van twee grote belastingscategorieën. Collega Crombez noemt het zelfs een beetje flauw om in te zetten op de administratieve lasten van die 20 percent andere belastingen.

Het is natuurlijk het een of het ander. Ofwel zegt men dat er geen probleem is, ofwel zegt men dat er wel een probleem is. Ik heb op 29 juli aan minister Muyters gevraagd of er nu een probleem is met de lokale belastingen en of we moeten inzetten op de verdere rationalisering. Ik citeer uit zijn antwoord: “Het ontwikkelen van een goed klimaat in het ondernemen kan maar mits er meer en beter overleg is tussen de betrokken actoren. Buiten het element van de verlaging van de belastingen voor bedrijven, moet er ook rekening worden gehouden met de administratieve lasten die de lokale belastingen met zich meebrengen voor de bedrijven. Bepaalde lokale belastingen vergen immers soms meer tijd of geld dan dat ze opbrengen. Ik dring dan ook aan op een drastische vereenvoudiging van de lokale bedrijfsbelastingen. Dat kan niet alleen de bedrijven ten goede komen, het kan ook zorgen voor aanzienlijke efficiëntiewinsten.”

Ik denk dat de twee heren misschien wat meer met elkaar moeten communiceren. Ofwel is er geen probleem, ofwel is er wel een probleem. Uit mijn analyse blijkt duidelijk dat er een probleem is met de enorme plethora en wirwar, waar we echt een rationalisering moeten doorvoeren. Ik denk dat we dat het best moeten koppelen aan een nieuw fiscaal pact – als het er al komt – met de lokale besturen.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, er zijn hier wel interessante dingen gezegd.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik bijna perplex sta als ik bepaalde betogen hoor. Ik hoor hier zeggen dat we geld gaan uitdelen dat we niet hebben. Beste vrienden, we zijn voor KBC 3,5 miljard euro gaan lenen. We hadden dat geld niet, we zijn het gaan lenen. We betalen er trouwens intrest op.

De discussie is een principiële discussie die deze commissie toekomt. We hebben tijdens de onderhandelingen, voor het enorme risico en de verantwoordelijkheid die we hebben genomen, een bonus van 50 percent afgesproken. Het meest zuivere zou zijn om de bonus van 1,75 miljard euro toe te voegen aan de 3,5 miljard euro zodat we 5,250 miljard euro aan de Vlaamse schuld – de teller zal eind dit jaar op 7 miljard euro staan – kunnen besteden. Eind 2008 stond de teller op nul, maar er is gebeurd wat er is gebeurd.

We hebben de historische kans om de teller in één keer op bijna nul te brengen. De regering gaf op dat ogenblik signalen dat men het geld niet allemaal voor schuldafbouw zou gebruiken, maar ook voor beleid en andere uitdagingen. Wij hebben toen het idee gelanceerd – net zoals we dat met het eerste fiscaal pact hebben gedaan – om de schuldafbouw op twee niveaus te doen wat op macroniveau hetzelfde effect heeft, namelijk 875 miljoen euro extra voor Vlaanderen. 4,375 miljard euro lossen we af en 875 miljoen euro geven we aan het lokale niveau.

De heer Kennes spreekt dan over een jojo-effect en een ‘stop-and-go’. Als er één structurele maatregel in Vlaanderen en op het lokale niveau is die niet voor een jojo-effect zorgt, dan is dat schuldafbouw waardoor je minder intrestverplichtingen hebt en waardoor je structureel beleidsmargin creëert. In Vlaanderen was dat tussen 1999 en 2008 een extra beleidsmargin van bijna 450 miljoen euro. Met de schuldovername – de eerste actie van 612 miljoen euro – hebben we bijvoorbeeld van een stad als Antwerpen 45 miljoen euro overgenomen, wat een stad als Antwerpen een recurrente beleidsmargin geeft. Mijnheer Peumans, voor alle duidelijkheid, de 308 Vlaamse gemeenten hebben erop ingeschreven en het fiscaal pact met de Vlaamse Regering ondertekend.

Nu rijst opnieuw een mogelijkheid die zou toelaten om met de gemeentebesturen, zoals de heer van Rouveroy zegt, op een volwassen manier te gaan discussiëren en hun te zeggen dat we ervoor moeten zorgen dat de druk van de bedrijfsbelasting niet opnieuw zal stijgen zodat we niet terug in een spiraal komen. We weten dat er vanuit Vlaanderen minder geld naar de gemeenten zal gaan, via allerlei kanalen en via subsidieafbouw enzovoort. Het zal ook niet anders kunnen. Je kunt hier structureel iets doen voor de gemeenten.

Mijnheer Crombez, u zegt dat we over de ontvangsten vragen stellen terwijl we de uitgaven al willen regelen. Het is een principiële beslissing over ‘als/dan’. Als de minister 8,5 percent rente inschrijft op het bedrag van 3,5 miljard euro in de begroting van 2011, dan gaat het, als ik goed kan tellen, om 97 miljoen euro. Dat is een slordige 12 miljard Belgische frank. Ik neem aan dat hij signalen heeft gekregen dat hij dat bedrag ook zal ontvangen. Want anders hebben we een probleem.

– *Ter stemming gelegd, wordt het voorstel van resolutie verworpen.*

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de werkzaamheden van de werkgroep Bijzondere Financieringswet - 244 (2010-2011)

De heer Eric Van Rompuy: Collega's, heel de Belgische politiek draait op dit moment rond de financiering van gemeenschappen en gewesten. Dat punt zal ook enorme gevolgen hebben voor Vlaanderen, en zeker voor de commissie Financiën en Begroting. We keken reikhalzend uit naar zoveel nieuwe financiële, fiscale bevoegdheden. De context waarin begrotingen gemaakt worden, zou totaal veranderen. Die discussie is nog volop aan de gang. De highlevelwerkgroep Bijzondere Financieringswet heeft een interimrapport gepubliceerd. Gisteren konden we ook van de ex-koninklijk verduidelijker een nieuw financieringsmodel lezen. Het is dan ook interessant om hierover van gedachten te wisselen in deze commissie en na te gaan hoe we met deze problematiek in de loop van de volgende weken en maanden zouden kunnen omgaan. Want ik denk dat het Vlaams Parlement hierin ook een inbreng ten gronde kan doen.

Ik richt mijn vraag tot minister Muyters omdat hij lid was van de highlevelgroep. Hier zit ook een eminent lid van die groep, de heer Van den Heuvel. Verscheidene collega's hebben, dikwijls op partijniveau, deelgenomen aan die besprekingen. Het zou toch goed zijn indien we hierover vandaag van gedachten zouden wisselen en we van de verschillende fracties zouden horen hoe we de problematiek vanuit het Vlaams Parlement en deze commissie zouden kunnen benaderen.

De Vlaamse Regering heeft in haar Octopusnota gesteld dat ze voorstander was van de financiële responsabilisering van de deelstaten en dat bij een staatshervorming de huidige Financieringswet herbekeken moet worden. Als er bevoegdheden worden overgeheveld, dan moest worden nagegaan hoe we die financieren. Waar staat de Vlaamse Regering bij de bespreking? Tot nu toe hebben we ze weinig gehoord, ondanks het feit dat het eigenlijk gaat over de toekomst van de Vlaamse begroting en van de financiën. Het zou goed zijn in deze commissie eens de mening te horen van de verschillende fracties. Is er sprake van een soort van Vlaamse consensus, die dikwijls naar voren wordt geschoven, over dat mogelijk nieuw financieringsmodel van de gemeenschappen en gewesten? Ik heb gelezen dat de ex-koninklijk verduidelijker gezegd heeft dat een model dat in zijn ogen een soort van consensus teweeg zou kunnen brengen, een fiscale autonomie zou creëren van 16 miljard euro inzake de personenbelasting. Dat is meer dan 54 percent van de huidige personenbelasting en btw-dotaties uit de Bijzondere Financieringswet. Het komt neer op ongeveer 45 percent van de totale opbrengst van de personenbelasting. 10 miljard euro zou gaan naar het Vlaamse Gewest, 5 miljard euro naar het Waalse Gewest en 1,3 miljard euro naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en dit voor het solidariteitsmechanisme in werking is getreden.

Door die doorstorting naar de gemeenschappen zullen de eigen fiscale ontvangsten van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap toenemen tot ongeveer 60 percent van de middelen, en van het Waalse Gewest en het Brusselse gewest tot ongeveer 80 percent. De financiering van de gemeenschappen via de btw-dotaties blijft dan onveranderd. De leerlingen- en bevolkingsevolutie blijft dus een belangrijke rol spelen in de financiering van de deelstaten.

Een van de zaken die we in deze commissie ook moeten bekijken, is dat de voorstellen die tot nu toe voorliggen eigenlijk betrekking hebben op de huidige Financieringswet, rekening houdend met de bevoegdheden die er nu zijn. Volgens de voorstellen wordt 16 miljard euro overgeheveld naar de deelstaten voor de kinderbijslagen, de arbeidsmarkt, de gezondheidszorg. Voor een deel gaat het om gemeenschapsbevoegdheden.

In de nota van de heer De Wever staat dat bijkomende bevoegdheidsoverdrachten, ook deze overgedragen bij de mogelijke zesde staatshervorming, gepaard zullen gaan met een evenredige toename van de fiscale autonomie inzake de personenbelasting. Op dit moment

zou ongeveer 45 percent van de personenbelasting worden overgeheveld naar de deelstaten. Indien er een aantal gewest- of gemeenschapsbevoegdheden worden overgedragen naar de deelstaten, zal het aandeel van de fiscale autonomie van de personenbelasting drastisch stijgen. Nu spreken we over ongeveer 54 percent van de huidige personenbelasting en de dotaties die naar de gewesten zouden gaan. Dat bedrag zou dan substantieel veel hoger liggen.

Er werden ook dingen naar voren geschoven in verband met de eigen tariefbevoegdheid inzake personenbelasting door middel van een gesplitst tarief. Hoe past dat gesplitst tarief in het kader van de loyale of deloyale concurrentie? Hoe past het in een federale progressiviteit, zodat die niet ondermijnd wordt?

Ik zie dat meer en meer wordt gevraagd om door het Planbureau, door de Nationale Bank een model te laten berekenen. Als de commissie hier de krachtlijnen zou kunnen bepalen van een financieringsmodel en zou kunnen zeggen dat dat het Vlaamse standpunt is, zouden we aan onze administratie ook een opdracht kunnen geven. Die administratie levert elke 2 à 3 jaar een rapport af over de transfers tussen noord en zuid. We zouden een kompas moeten hebben. Ik lees in de pers dat de Franstaligen zeggen dat als dat financieringsmodel wordt toegepast met alle elementen, ook die van de heer De Wever, Vlaanderen zou beschikken over een bonus van ongeveer 500 miljoen euro en Wallonië ongeveer 300 miljoen euro minder zou krijgen. De heer Di Rupo zegt dat er op 10 jaar tijd 4 miljard euro minder zou zijn. Brussel zou 120 miljoen euro minder ontvangen. Dat zou de eventuele inspanningen om via een ander kanaal gedurende 3 jaar 100 miljoen euro te geven, en 50 miljoen euro extra als de structuren worden aanpast, gewoon tenietdoen.

De discussie over de financiering van gemeenschappen en gewesten hangt natuurlijk af van de cijfers en van de hypothese die men hanteert. Men kan theoretisch wel zeggen dat iets die bepaalde effecten heeft. Naargelang men de gegevens in een bepaald model stopt, komt men tot andere resultaten.

Dezelfde discussie geldt voor de aftrekken. Ik denk dat we er in het Vlaams Parlement voorstander van zijn om de aftrek mogelijk te maken voor die domeinen waarvoor we exclusief bevoegd zijn. Ik denk dan aan huisvesting, aan energiezuinige investeringen. Dat betekent dat we moeten weten hoe we dat cijfermatig en begrotingstechnisch inbouwen in de tariefautonomie: waar is die basis en waar zijn die aftrekken mogelijk, wat met de inning?

Hetzelfde geldt voor de fiscale autonomie in verband met de vennootschapsbelasting. Ik heb gelezen dat de tarieven nationaal zouden blijven, maar dat er mogelijkheden van fiscale aftrekken zouden zijn, zoals een investeringsaftrek, tewerkstellingsgebonden aftrek. Wat betekent dat? Over welke bedragen gaat het? Hoe zal dat verrekend worden? Dat zijn aspecten die enige aandacht vragen.

Ik vraag eerst het standpunt van de Vlaamse Regering hierover. Minister, waar situeert de Vlaamse Regering zich in het geheel van dit debat? Daarna hebben ook de fracties de kans om een aantal standpunten van hun partij te verwoorden. Zo kunnen we zien hoe we een rol kunnen spelen en eventueel welke opdrachten het Vlaams Parlement kan geven aan bepaalde instellingen. Als het gaat over de financiering van de gemeenschappen en gewesten moeten we toch een kompas hebben, zodat er duidelijkheid is als er bepaalde keuzes gemaakt moeten worden.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer Van Rompuy, u bent ook voorzitter van deze commissie. Ik zou eerst een bemerking willen maken. Het is inderdaad een heikel punt. Ik wil daarover zeker ons standpunt meedelen. Toch vind ik het een enigszins rare manier van werken. Er wordt een vraag om uitleg gesteld aan de minister. Ik kijk ook met belangstelling uit naar zijn antwoord. Maar vervolgens nodigt u alle partijen uit om daarover hun standpunt mee te delen.

Ik had dan liever een gedachtewisseling gehouden. Een vraag om uitleg krijgt op deze manier een toch wel heel andere invulling dan we gewoon zijn. Ofwel heb ik het helemaal mis.

De voorzitter: Ik ben van mening dat een voorzitter ook een initiatief kan nemen voor een debat. Een vraag om uitleg kan daartoe een middel zijn.

Vorige week heb ik die nota ook gestuurd naar alle collega's. Het parlement moet ook leren uit het formalisme te treden en op momenten dat het van belang is, van gedachten te wisselen, elkaars argumenten te horen en te zien hoe het daarmee verder gaat. Ik denk dat we dat straks kunnen doen. Het behoort tot de orde van de werkzaamheden welk soort conclusies we daaruit kunnen trekken. Laten we ons nu niet opsluiten in het typische formalisme van het parlement, waaraan we dikwijls kapot gaan en waarbij we niet meer tot de essentie van het debat komen. Over 3 weken worden dan zeven hoorzittingen gehouden op een moment dat alles al beklonken is. En dan zeggen we weer dat we geen rol hebben gespeeld.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik sluit me enigszins aan bij de opmerking van de heer Van Dijck. De vraag is duidelijk. De parameters zijn inderdaad datgene waarover we een debat zouden moeten voeren. In uw vraag hebt u echter ook aangegeven dat als we bepaalde parameters als uitgangspunt nemen, we er bepaalde cijfers als modellen doorheen moeten laten gaan.

Ik denk dat men pas op dat moment een interessante discussie krijgt, ook in de commissie. Ik luister nu in eerste instantie naar het antwoord van de minister. Het zou goed zijn om in de regeling van de werkzaamheden op uw suggestie verder in te gaan en de discussie te voeren op basis van een aantal cijfermodellen en de parameters die in de nota van de ex-koninklijke bemiddelaar aan bod gekomen zijn en die nu ook al een aantal weken in de media circuleren. Ik weet niet of er hierover een kamerbrede consensus bestaat in dit parlement, maar daar moet toch een minimum draagvlak voor gevonden kunnen worden. Als de Vlaamse administratie daartoe in staat is, lijkt het me nuttig om daar tijdens een van de volgende zittingen dieper op in te gaan. Ik ga me nu niet wagen aan enige improvisatie, maar ik ben graag bereid om op die uitnodiging in te gaan.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Het antwoord kan gemakkelijk zijn of moeilijk. Zonder twijfel is het een interessante discussie over de Financieringswet. Het Vlaams Parlement kan daar zeker een rol in spelen. Ik heb uiteraard niet als minister deelgenomen aan de besprekingen, maar als N-VA'er. Ik heb dat gedaan tijdens mijn vakantie. Toen het parlementaire jaar gestart is, ben ik uit de highlevelgroep gestapt en heb ik de discussies niet verder gevolgd. Ik moet eerlijk zeggen dat we in de Vlaamse Regering tot op heden geen discussie hebben gevoerd en geen evaluatie hebben gemaakt van de huidige stand van zaken van de besprekingen. Ik ben ministers en parlementsleden tegengekomen tijdens de besprekingen die op federaal vlak werden gevoerd, maar dat is telkens geweest vanuit hun partij en niet vanuit hun ministerschap of vanuit dit Vlaams Parlement. Ik kan wel zeggen dat we allemaal de Octopusnota nauwgezet hebben gevolgd, en dat de autonomie en de verantwoordelijkheid, niet alleen op het vlak van de uitgaven maar ook op dat van de inkomsten, een basis zijn geweest. Ik heb iedereen die ik daar vanuit Vlaanderen heb horen spreken, dat weten verdedigen.

Er zijn op dit moment ongeveer vijf modellen, onder meer van VIVES, Voka, de K.U.Leuven. Mijn administratie heeft op dit moment geen model waar dat allemaal in zit. Als het parlement dat vraagt, wil ik kijken of er berekeningen kunnen worden gemaakt. Tot op heden heeft mijn administratie nog geen pasklaar model om alles uit te rekenen.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: De minister heeft de opening gelaten om zijn administratie te laten onderzoeken of er vanuit de verschillende modellen iets gedistilleerd kan worden. Op het

ogenblik dat we aan de minister vragen om dat te kunnen bespreken, is dat een zaak die we in de regeling van de werkzaamheden bespreken. Wat mij betreft kan dat perfect. Ik stel vast, voorzitter, dat de andere commissieleden door uw techniek gepakt zijn en niet goed weten hoe ze het probleem nu moeten benaderen. Natuurlijk willen we hier inhoudelijk verder op ingaan. Dat is een goede suggestie. De vraag is hoe we dat juist doen. Dat is de enige bekommernis die ik heb om dat een beetje ordentelijk te laten verlopen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik denk dat het goed is dat we als laatste punt in deze commissievergadering over alle fracties heen afspreken hoe we dat kunnen organiseren. Het is nu moeilijk om vanuit elke fractie een heel gefundeerd standpunt te formuleren. Ik weet ook niet of dat in deze stand van zaken van de onderhandelingen opportuun is. We kunnen straks in de regeling van de werkzaamheden kijken hoe de commissie Financiën van dit parlement ook een bijdrage kan leveren in de vorm van simulaties. Aangezien dat op federaal niveau blijkbaar geen gemakkelijke oefening is, zal dat wellicht ook vanuit dit niveau niet zo evident zijn. Onze fractie wil natuurlijk constructief een bijdrage leveren om de Financieringswet op een efficiënte manier te hervormen.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Voorzitter, ik denk dat u een merkwaardig initiatief hebt genomen om naar aanleiding van een vraag om uitleg een debat in de commissie op poten te proberen zetten. Hoewel het misschien een rare manier is, juich ik dat initiatief wel toe. Het is vrij belangrijk dat er hierover eens op zijn minst van gedachten gewisseld wordt. Als er in de toekomst inderdaad bevoegdheden en middelen naar Vlaanderen worden overgeheveld en aangezien we vanuit de commissie Financiën een zekere bevoegdheid over die gelden hebben, is het op zijn minst nuttig, interessant en belangrijk dat we dat op de voet volgen en dat we ons daarop kunnen voorbereiden. Ik zou dat niet naar aanleiding van een vraag om uitleg doen, maar wel goed georganiseerd en goed gestructureerd doen binnen een bepaald vooraf afgesproken kader zodat er hier niet freewheelend gedurende uren gepraat en gediscussieerd wordt. Ik stel voor om in de regeling van de werkzaamheden af te spreken wanneer, hoe en waar dat kan plaatsvinden.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Onze fractie is te allen tijde bereid om over deze problematiek te spreken, maar we moeten natuurlijk ook zien hoe op dit moment de vork aan de steel zit. De verduidelijker heeft een nota gemaakt. Bij mijn weten is die nauwelijks anderhalf uur nadat ze vrijgegeven is, van tafel geveegd. Er wordt op dit moment ook van alles over gezegd. Van wie is dat voorstel? Ik hoor ondertussen Franstaligen zeggen dat het voor 90 percent hetzelfde is als dat van Elio Di Rupo. We gaan zoeken wat de 10 percent is.

Waarover gaan we hier ten gronde het debat voeren? Voor ons mag dat, maar we moeten natuurlijk duidelijk weten met welk doel en vanuit welke achtergrond. Is het de bedoeling om tot een tekst te komen die door Vlaanderen gedragen wordt? Dan weten we al direct welke gevoeligheden dat heeft. Als het voorstel alleen maar uit Vlaanderen komt, mij niet gelaten, maar we kennen op dit moment de gevoeligheden, ook aan de andere zijde. Ik wil meegaan, maar ik wijs alleen op een aantal risico's ter zake.

De voorzitter: We zullen dat bespreken tijdens de regeling van de werkzaamheden.

Ik vind wel dat het parlement ook inspanningen moet doen om op een bepaald moment een rol te spelen in een technisch, politiek debat zonder dat daar definitieve uitspraken over worden gedaan. Uiteindelijk wordt de toekomst van de komende jaren mee bepaald en worden er publiek debatten gevoerd, interviews gegeven in kranten en op tv en worden er misschien beslissingen genomen, die we dan maanden later post factum moeten registreren zonder dat we er een fundamentele inbreng in hebben gehad. We moeten eens bekijken hoe

we dat kunnen vatten in een parlementaire procedure en hoe we ook de logistieke steun van de administratie kunnen organiseren.

Het was eigenlijk mijn bedoeling om dat hier aan de orde te brengen. Ik denk dat ik dat als voorzitter moet doen. Anders kunnen we vraag na vraag blijven stellen, business as usual, en hier gewoon voortdoen, terwijl de financiële structuren van het land in vraag worden gesteld. Dat is verkeerd. We moeten een methode vinden om dat op een politiek relevante manier te kunnen doen zodat het ook iets bijbrengt. Dat was mijn enige bedoeling.

De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Het Uitgebreid Bureau heeft de goedkeuring gegeven aan het actieplan van de voorzitter, dat is ook het actieplan van het Uitgebreid Bureau, waarin staat dat er een opvolgingscommissie zou komen over alles wat met staatshervorming te maken heeft. Ik stel voor om uw vraag mee te nemen. Het gaat niet alleen om financiering, maar om allerlei bevoegdheden. Als men daarover gaat discussiëren, kan men dat niet alleen in deze commissie doen. Als het over welzijn of over arbeidsmarktbeleid gaat, moet men dat kunnen doorverwijzen naar de vakcommissies, die dan de discussie kunnen voeren.

Ik juich uw initiatief toe om het debat in de commissie aan te gaan, maar ik denk alleen dat het verdeeld moet worden over meerdere commissies en dat van hieruit eventueel een coördinerende rol kan worden gespeeld. Over het hoe of wat moeten we nog verder nadenken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Wat de heer Peumans zegt, is een goed idee. Ik weet niet of we daarvoor aparte commissies moeten oprichten. We hebben hier een commissie Algemeen Beleid waar de problematiek van de staatshervorming in het verleden al aan bod is gekomen. Ik denk dat deze commissie beslagen genoeg is om die coördinatie en de opvolging van staatshervorming binnen het Vlaams Parlement te coördineren. We kunnen dat straks nog eens aankaarten, maar deze commissie zit daarvoor in een goede positie.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Vanzelfsprekend belangt dit iedereen aan. Als het natuurlijk gaat over het raken aan de Bijzondere Financieringswet, dan voel ik me ook in deze commissie aangesproken. De vraag is alleen in welke stappen en trappen we dat gaan doen. De meest elementaire stap is een stand van zaken opmaken die rationeel gebracht wordt door eminente heren – u kent er nogal wat – die daarin thuis zijn en kunnen zeggen waar we staan.

Ik weet niet of iedereen beslagen is in de wijziging van de parameters die zich de laatste jaren heeft voorgedaan. Dat is een vrij complexe materie. Het zou voor niemand kwaad kunnen als ons geheugen nog eens opgefrist wordt door een deskundige die ons toelicht waar we stonden, waar we staan en wat het betekent op middellange termijn. Dat kan iemand van de Hoge Raad van Financiën zijn. We zien wel. Het gaat om een status quaestionis die op zich meer dan nuttig is en die op een bepaald moment met de lopende discussies wel kan interfereren. Op zich kan het nooit kwaad dat een commissie Financiën en Begroting van het Vlaams Parlement zich daarover buigt.

De voorzitter: We moeten eens bekijken hoe we dat aanpakken. We leven niet in normale tijden. We spreken nu over de schuldkwijtschelding en over de 3 miljard euro schuld die we hebben, maar we zouden eens in een periode kunnen terechtkomen waarin we plots 210 miljard schuld hebben. We maken zeer rare tijden mee die zware gevolgen kunnen hebben voor de financiële marge en de fiscale mogelijkheden van Vlaanderen in de volgende jaren.

Ik zit al veel jaren in het parlement en ik heb momenten meegemaakt waarin we over details bezig waren, terwijl de wereld rondom ons aan het schudden was. We moeten zien hoe we deze problematiek in de komende weken kunnen aanpakken. Ik geef toe dat een vraag om

uitleg niet de aangewezen methode is, maar ik heb ook geleerd dat er gewoon niets van terecht komt als men het zo niet doet.

Het incident is gesloten.

■